

Stadsdeelbestuur Geuzenveld-Slotermeer
Dagelijks Bestuur en raadsleden
Postbus 67018
1060 JA AMSTERDAM

info@bewonersplatform-geuzenveldslotermeer.nl
www.bewonersplatform-geuzenveldslotermeer.nl

Amsterdam, 28 augustus 2009
Onderwerp: Vernieuwingsplannen en concept-participatieplannen Slotermeer

Formele inspraakreactie, resp. zienswijze en adviezen op de
Vernieuwingsplannen en de concept-participatieplannen voor Slotermeer

Aan: dagelijks bestuur en raadsleden van Geuzenveld-Slotermeer (verder: 'stadsdeelbestuur'),
de directies van de woningbouwcorporaties: de Alliantie, Eigen Haard, Far West,
Stadgenoot en YMERE

Geacht stadsdeelbestuur, geachte corporatiedirecties,

Hierbij geven wij als Bewonersplatform Geuzenveld-Slotermeer onze zienswijze, formele inspraakreactie respectievelijk gekwalificeerd advies op de Vernieuwingsplannen en de concept-participatieplannen voor Slotermeer, en onze belangrijkste overwegingen daarvoor. Wij stuurden dit document op 28 augustus 2009 rond 17 uur al per e-mail.

Een algemene, inleidende opmerking: de inhoud van uw plannen en de door u gehanteerde procedures en termijnen hebben bij veel bewoners – en vooral huurders en bewonerscommissies! – voor angst en paniek gezorgd. Uw plannen betekenen een massale inbreuk in wat voor vrijwel iedereen een zeer fundamentele waarde heeft: een veilige woonsituatie. Wij verzoeken u daarmee rekening te houden als u deze inspraakreactie leest.

vervolg >>

Advies

- Wij adviseren zowel het Vernieuwingsplan als de concept-participatieplannen van tafel te halen.
- Wij adviseren het onderhoud, de handhaving en het toezicht onverwijld op een zodanig peil te brengen dat Slotermeer niet meer bij de slechtste regionen van Amsterdam hoort en de indruk wordt weggenomen, dat door verwaarlozing mogelijk hét argument wordt gecreëerd voor grootschalige sloop/nieuwbouw.
- Wij adviseren bij de woningtoewijzing in Slotermeer de uiterste zorg te besteden om te voorkomen dat de indruk ontstaat dat de woningtoewijzing bedoeld is om de huurcomplexen in Slotermeer te degraderen.
- Wij adviseren alle relevante procedures en termijnen voor de bewonersinvloed, en meer speciaal die van de bewonerscommissies, in overleg met de stedelijke huurdersorganisaties en de Woonbond nauwlettend te toetsen op de consistentie met de vernieuwde Overlegwet en waar nodig aan te passen, alvorens opnieuw met de bewonerscommissies adequaat te overleggen over eventuele vernieuwingsplannen.
- Wij adviseren in samenwerking met de huurdersorganisaties een gedegen woonwensenonderzoek te doen instellen, uit te voeren door een onafhankelijk en goed bekend staande onderzoeksinstelling en deze huurdersorganisaties in de gelegenheid te stellen op basis daarvan een goed gekwalificeerd advies aan hun respectievelijke woningbouwcorporaties en het stadsdeelbestuur te kunnen uitbrengen.

Dat onderzoek dient zich nadrukkelijk te richten op:

- de meningen van de bewoners over hun woning en woonomgeving en hun woon- en eventueel verhuiscriteria,
- hun mogelijkheden en vooral ook bereidheid om de hogere financiële lasten van eventuele verhuizing op te brengen,
- dit alles in samenhang met elkaar.
- Wij adviseren, hoe dan ook de omvang van uw voorgenomen grootschalige sloop en ingrijpende renovaties drastisch in omvang te beperken.
- Wij adviseren bij eventuele nieuwe of toch doorgezette grootschalige, zware ingrepen in de woningen ruim vóóraf deugdelijke, gerichte bouwkundige en financiële analyses te overleggen plus integrale milieu-effectrapportages van eventuele ingrepen.

Overwegingen: problemen met uw plannen en procedures

De leden van het bewonersplatform hebben diverse overwegingen voor de bovengenoemde adviezen. Het gaat dan om de kwaliteit van de participatie, over 'Vooruit komen in Slotermeer', het tuinstadkarakter, de gezondheids- en milieu-effecten en overlast van de uitvoering van uw grootschalige, zeer ingrijpende plannen.

Mooie façade voor gebrekkige participatie

In uw publicaties geeft u herhaaldelijk hoog op over de geweldige participatie. "De burger centraal." In een van de concept Vernieuwingsplannen¹ lezen wij: "Het is een essentiële randvoorwaarde dat bewoners de gelegenheid krijgen om te kunnen participeren in de vernieuwingsoperatie." Verreweg de meeste mensen verstaan onder *participatie* zo iets als serieus mee-doen. In werkelijkheid zijn de bewoners en bewonerscommissies niet betrokken geweest bij een open en eerlijk zoeken naar een goede probleemdefinitie waar u en die bewoners zich in konden vinden. De bewoners zijn wel geraadpleegd maar niet over een duidelijk door u gepresenteerd plan.

In de gezondheidszorg hebben ze een naam voor zulke boodschappen: ze zijn een onderdeel van een vaak ziekmakende *dubbele binding*, door tegenstrijdige boodschappen waaraan je je niet wezenlijk kunt onttrekken: wat je ook doet, je delft het onderspit.

1. *Concept Vernieuwingsplan Noordoever*. Mei 2009, pagina 30.

De bewonerscommissies zijn bijzonder slecht geïnformeerd en pas in een zeer laat stadium van de door u uitgezette procedure betrokken bij wat normale gesprekken zouden kunnen zijn. Dit vooral bij de concept-participatieplannen. Portefeuillehouder Dikken heeft weliswaar op 19 augustus uitstel toegezegd maar tevens aangegeven dat de deelraad hierover moet beslissen, zodat op dit moment de bewonerscommissies nog steeds in de stress zitten vanwege de inleverdatum van hun reacties op de concept-participatieplannen.

Sommige bewonerscommissies signaleren dat zij begin deze week nog steeds geen concept-participatieplan hebben ontvangen, sommige dat volgens hun corporatie “alles bespreekbaar” zou zijn. Jawel, zeker nadat de beslissing tot sloop van hun hele buurtje gevallen en onomkeerbaar is?!

De volgorde waarmee u bewonerscommissies akkoord wilt laten gaan met het Vernieuwingsplan en het concept-participatieplan voor de Uitwerkingsfase is absurd.

U heeft het externe bureau Joop Hofman Allianties een leuk marktonderzoek laten doen, waaruit als topprioriteit de *verrotzooiing* van de woonomgeving kwam. Als oorzaken van die verrotzooiing kunnen wij met de beste wil van de wereld niet anders zien dan:

- gebrekkig onderhoud en gebrekkige handhaving,
- verwaarlozing,
- vandalisme, en
- ongelukkige woningtoewijzing.

De bewering dat u rekening houdt met de signalen van bewoners in uw plannen en dan de hoofdzak van uw boodschap in voorjaar 2009 dat massa's woningen ingrijpend zullen worden aangepakt, grenzen aan het absurde. De enquêtes die bewonerscommissies met zeer grote vrijwilligersinzet hebben verricht, wijzen uit dat overeenstemming tussen uw plannen en de meningen en wensen van de huurders zeer ver te zoeken is. Deugdelijke, gerichte analyserapporten hebben zelfs de bewonerscommissies niet ontvangen, terwijl het motiveringsbeginsel zoiets toch echt voorschrijft.

De ondersteuners van de bewonerscommissies hebben gewezen op de spanning tussen de door u gehanteerde procedures en termijnen, de vernieuwde Overlegwet en diverse samenwerkingsafspraken tussen met name huurdersorganisaties en woningbouwcorporaties. Dit roept ernstige verontrusting op bij het gros van de bewonerscommissies.

De door u ingestelde Begeleidingsgroep Participatietraject Slotermeer heeft te kampen gehad met gebrekkige en te late informatie en deze begeleidingscommissie heeft nooit zwart op wit antwoord gekregen op haar vragen van februari-maart 2009 over haar formele status. Voor het overige wijzen wij korthedshalve op het uitgebreide evaluatieverslag dat de door u ingestelde begeleidingscommissie eind augustus 2008 heeft uitgebracht² en naar de inspraakreacties van de bewonerscommissies in het plangebied van Slotermeer.

Iets soortgelijks geldt voor het toenmalige SOS-platform in 2007 en deze zomer voor het Bewonersplatform Geuzenveld-Slotermeer, dat op 26 mei schriftelijke vragen stelde maar eveneens nog geen antwoord kreeg. Fair-play is in veel van deze situaties ver te zoeken.

U creëert met dit alles van het bestuur een beeld dat wordt overheerst door een autoritaire, arrogante stijl, ook al hoort u iedereen vriendelijk aan en stuurt u mooie brochures rond.

Milieubelasting en overlast voor bewoners

De massaliteit van zware ingrepen roepen verontrusting op vanwege vernietiging van heel veel, in bepaalde gevallen nog redelijk nieuw bouwkundig materiaal, en vanwege de gigantische afvalstromen die ermee gepaard gaan. De bestaande woningcomplexen zijn weliswaar niet gebouwd volgens het moderne principe van zorgvuldig hergebruik ('cradle to cradle'), maar u jaagt met uw

2. *Participatie bij de stedelijke vernieuwing in Amsterdam Slotermeer. Tussen politiek en marketing.* Begeleidingsgroep Participatietraject Slotermeer, Amsterdam, 25 augustus 2008.

plannen de milieubewuste bewoners wel de stuipen op het lijf en doet twijfelen aan andere uitspraken die u doet over milieubewust handelen.

Als flinke renovaties al nodig zouden zijn, lijken er toch veel en veel minder sloopacties nodig. De website van SenterNovem vermeldde bijvoorbeeld: “TU Delft heeft een onderzoek naar de renovatiemogelijkheden van portiekblokken in de Westelijke Tuinsteden te Amsterdam uitgevoerd. De cascokenmerken blijken bepalend te zijn voor de uitwerking van een nieuwe woning, maar in alle gevallen kunnen de woningen herontwikkeld worden. Hiermee wordt een bijdrage geleverd aan de gewenste woningdifferentiatie en een grote winst van het hergebruik van casco's is het voorkomen van sloopafval. Daarnaast blijft het typische architectonische beeld van de jaren-vijftig- en jaren-zestig-wijken behouden. Herontwikkeling leidt tot woningen met functioneel goede plattegronden die in hoge mate overeenstemmen met de woonwensen van hedendaagse doelgroepen als starters, senioren en gezinnen met twee tot vier kinderen. Vergelijking met een referentieproject voor nieuwbouw laat zien, dat, uitgedrukt in punten WWS (woningwaarderingstelsel), per gerealiseerd WWS punt de investering bij nieuwbouw zo'n 20% hoger ligt dan bij herontwikkeling van de bestaande bouwblokken.³”

Bij VROM en organisaties als SenterNovem vonden we ook aanwijzingen dat het mogelijk is binnen zeer korte tijd – van 2 dagen tot 3 weken! – en met zeer beperkte budgetten individuele of kleine series woningen ingrijpend te renoveren. Maar vooral: in de meest gunstige voorbeelden bleek het mogelijk de zittende bewoners enkele dagen bungalowverblijf aan te bieden, waarna zij weer in hun vernieuwde woningen terug konden keren!

Dit zijn wel totaal andere geluiden dan socioloog en directeur Noyon⁴ van Stadgenoot in zijn boek over het oude en het nieuwe bouwen vermeldde!

Ook vanuit de Aireywoningen aan de Burg de Vlughtlaan bereikten ons geluiden dat de geluidsoverlast tussen woningen met zeer simpele middelen effectief op te lossen zijn gebleken. Het argument dat veel woningen in Slotermeer “te klein” zouden zijn, wordt weersproken door tal van bewoners en wordt nog onwaarschijnlijker als we de prijzen zien voor woningen van minder dan 50 m² in Bos en Lommer en verder naar de binnenstad.

Herhuisvesting en vooruit komen: fata morgana's ?!

De massaliteit van uw geplande zware ingrepen en vooral de enorme reductie van de sociale woningvoorraad leidt vrijwel zeker tot enorme verdrijvingsprocessen waarbij de echte of vermeende dragers van problemen naar de volgende afbraakbuurt worden doorgeschoven zonder dat er iets aan hun problemen wordt gedaan. Reeds in het afgelopen jaar kregen we verschillende signalen dat dit vanuit andere Amsterdamse vernieuwingsgebieden gebeurt. Niets wijst er op dat wij hier uiteindelijk werkelijk iets beters zullen meemaken.

Hoe zouden huurders moeten geloven dat zij vooruit komen in Slotermeer doordat u hun woning komt afbreken? Vooruit komen doe je in Nederland nog steeds door de Nederlandse taal te spreken, een goede opleiding te kiezen en af te ronden en door gewoon hard te werken.

Aantasting van het tuinstadkarakter

Tal van bewoners hebben ons gesignaleerd dat zij met angst en beven de afbraak van het tuinstadkarakter uit uw plannen menen te kunnen lezen. Deze vrees geldt zowel de architectuur, het stedenbouwkundige karakter als met name het groen. De voorbeelden van massale steenklompen uit Geuzenveld en Osdorp dragen sterk bij aan deze vrees. Ook uit gezondheids- en leefbaarheids-onderzoek is gebleken dat het groen zoals dat in Slotermeer ruim voorkomt, een bijzonder grote waarde heeft.

Met – van harte toegegeven – enige overdrijving kunnen wij stellen dat de bewoners in de door u beoogde sloopcomplexen enkele jaren lang geconfronteerd zullen worden met de beelden van

3. Bron: Renovatie: duurzaam omgaan met de bestaande bouw. Marktaspecten.
<http://duurzaambouwen.senternovem.nl> URL bezocht op 8-7-2009 14:35

4. Abrahamse, J.E. & R. Noyon (2007) *'Het oude en het nieuwe bouwen. Amsterdam, de markt en de woningbouw'*. Bussum: Uitgeverij TOTH. ISBN 978 90 6868 469 8

zowel een plat gebombardeerde stad als van wellicht een opgeleukte Bijlmerbajes. Wij zien niet in dat dat een bewijs zou zijn dat zij dan vooruit komen.

Bij een van onze deskundige ondersteuners roept het idee om de blokken langs het J. Brouwerpad snel te slopen vanwege vooral logistieke redenen (verhuisstromen) grote bezorgdheid op over het resultaat dat dit in stedenbouwkundig opzicht zal opleveren.

Vertrouwen en gezondheid geschaad

Wij vrezen serieus dat uw plannen en procedures schadelijk zijn voor de gezondheid van tal van vooral oudere bewoners. Een summiere rondvraag onder huisartsen bevestigt deze vrees onmiddellijk. Wij wezen in de paragraaf over de gebrekkige participatie al op het risico van een zogenaamde dubbele binding.

Het vertrouwen in de lokale politiek kan moeilijk meer geschaad worden dan door op de ingeslagen weg door te gaan. Uiteraard ligt het voor de hand dat de kredietcrisis u noodzaakt om uw plannen te temporiseren, zoals in een enkel geval het planmatig onderhoud al door een corporatie helaas op een wat lager pitje is gesteld. U snapt wel dat wij hiermee bij onze beoordeling van het verdere verloop rekening zullen houden.

– O –

Het Bewonersplatform Geuzenveld-Slotermeer hoopt met deze zienswijze respectievelijk deze adviezen het bestuur van stadsdeel Geuzenveld-Slotermeer en de directies van betrokken woningbouwcorporaties aanleiding te hebben gegeven tot het nadenken over een zorgvuldig, rechtvaardig en transparant besluitvormingsproces over het Vernieuwingsplan Slotermeer waarbij de rechten van bewoners en bewonerscommissies volledig gerespecteerd worden.

Wij stellen een schriftelijke reactie van de woningbouwcorporaties op onze adviezen, en van het stadsdeelbestuur op deze zienswijze bijzonder op prijs.

Namens het Bewonersplatform Geuzenveld-Slotermeer:
Arnold M.M. Paalvast,
lid kerngroep Bewonersplatform Geuzenveld-Slotermeer i.o.